

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Bc. Lenka Mervová

Uncomplemented postnominal adjectives

ÚAJD FF UK, září 2016, 75 s. (včetně příloh)

(posudek oponenta)

Diplomová práce Bc. Lenky Mervové se zabývá adjektivy v postnominální pozici bez doplnění. Nedoplněná adjektiva v postpozici za substantivem, které toto adjektivum modifikuje, zkoumá ze syntaktických, lexikálně-sémantických, kolokačních a zčásti i stylistických a aktuálně-členských hledisek na korpusovém základě a materiálu *BNC*. Statut adjektiva s důrazem na jeho syntaktické funkce probírá zevrubně, a to v perspektivě synchronní i diachronní, ve snaze kategorizovat adjektiva, jež se v postnominální pozici bez dalšího doplnění vyskytují jako součást dlouhodobého, časově podmíněného procesu funkční variace. Zvláštní pozornost věnuje korpusové metodě a proces výběru a filtrace dat probírá didakticky návodně a se značným zaujetím.

Vycházejíc z pojetí adjektiva v *CGEL*, diplomantka navrženou kategorizací postpozitivních dále nedoplněných přídavných jmen prohlubuje lingvistickou strukturaci zkoumaného jevu, v gramatikách tradičně podávaného spíše v omezeném rozsahu, a v některých ohledech omezuje a zároveň rozšiřuje dosavadní kategorizace dostupné v nečetných tematických studiích. Navržená kategorizace zároveň názorně dokumentuje centrální a periferní charakteristiky variabilního užití postnominálních adjektiv, a to jak ve smyslu lexikálního zastoupení jednotlivých přídavných jmen, tak ve smyslu strukturně-funkčního rozvrstvení především z hlediska lexikálně-sémantického a konstrukčního. Zároveň diplomantka ve své klasifikaci odstíněně pracuje s překryvy mezi některými kategoriemi.

Lenka Mervová ve své studii prokázala důkladnou lingvistickou znalost problematiky, vysokou způsobilost ke korpusově založené analýze i pracovitost, zejména pokud jde o nutnou manuální desambiguaci dat v závěrečné fázi jejich sběru. Jak je záhodno, předložená práce naznačuje i některé další směry výzkumu. V této souvislosti je možné zmínit i přesahy obecně-lingvistické (analogie, ikonita – především ve vztahu mezi syntaktickou pozicí a převažující adjektivní, resp. adverbialní funkcí přídavného jména, jak se to typicky ukazuje např. v příkladech nezařazené kategorie x2b na s. 39) a přesahy typologické (rozhodující mnohostranná role a funkční citlivost slovosledu v gramatice analytického jazyka). Za zmínku stojí i to, že v některých dílčích případech (jako u kategorie O4 na s. 48 a 49) výsledky předloženého výzkumu zpřesňují poznatky lexikografické.

Pokud jde o věcné připomínky, lze vznést námitku snad jen proti poněkud nevyvážené distribuci informací v různých částech práce, konkrétně k přece jen zbytečně stručné části

Ústav anglického jazyka a didaktiky

analytické (rozsahem zhruba rovnocenné kapitole metodologické), kde by snad bývalo možno více rozvinout některá podtémata, o nichž se hovoří v části teoretické a která jsou podkreslena i shromážděnými daty – podtémata, jako je „morphological complexity“ (s. 19 aj.) vzorku, jeho etymologické charakteristiky atd. Ač je zřejmé, že diplomantův časový i stránkový rozsah je vždy velmi omezený, dalo se v tomto případě snad přece jen ubrat v části textu zevrubně uvozující adjektivum v obecnosti a v části o nevyužitých, resp. nevyužitelných datech kapitoly metodologické.

Mám-li shrnout: studie Lenky Mervové o adjektivech v postnominální pozici bez doplnění vyniká hned v několika ohledech. Vytyčuje si klasické, ale důležité a lingvisticky náležitě ukotvené téma a jeho poznání prohlubuje na základě propracované a důsledně uplatněné metody jasným výkladem a v tom nejlepší smyslu jednoduchou, přímočarou a tudíž i dobře sledovatelnou strukturou argumentace a rozvržení dílčích témat, reflektující výbornou obeznámenost s předmětem zkoumání. Navíc sleduje, a to u lingvistických závěrečných prací bývá spíše ojedinělé, i didaktický záměr uvedení čtenáře (zejména) do metodologické složky práce. Výzkumný cíl splňuje a naznačuje některé podstatné směry dalšího výzkumu.

S jasnou výkladovou strukturou práce se pojí i její pečlivé vypravení redakční včetně příloh. Jediný podstatnější formální nedostatek a vadu na celkové kráse předložené studie představuje chvatně sepsané a naprosto nezredigované české shrnutí (pozor mj. na rozdíl v pravopisu „%“ v platnosti jmenné a adjektivní). Velmi řídké literární chyby a jazykové nedostatky v hlavním textu (problematické psaní čárky před vztažným a spojkovým *that*, a stejně tak před *such as*) jsem si dovolil vyznačit do výtisku studie, který jsem měl k dispozici.

Otázky k obhajobě:

1. Je možno alespoň dodatečně v úhrnu vyhodnotit roli „morfologické komplexity“, případně etymologického původu analyzovaných přídavných jmen (dosud pocítovaná cizost; syntaktický transfer jako např. u citovaného *galore*)?
2. Lze dále specifikovat úlohu adjektiv francouzského původu v kategorii O2 (s. 46n), konstatuje-li se jinde v práci (s. 26), že bezpříznakovou pozicí adjektiva (ze 70 %) ve staré francouzštině byla prepozice?

Celkové hodnocení:

Diplomovou práci Bc. Lenky Mervové jednoznačně doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou výborně až velmi dobře.

28. srpna 2016

prof. PhDr. Jan Čermák, CSc.